

ŠPETER

XII. SENJAM BENEŠKE PIESMI

Bogat program za «senjam»

Festeggiamenti di S. Pietro

Anche quest'anno in San Pietro al Natone la festa del Patrono si svolgerà puntualmente nei giorni 28-29-30 giugno. I Gruppi ed i Clubs promotori di tutte le iniziative, dopo un quinquennio di esperienza, evidenzieranno, tramite rassegne di prodotti tipici, l'evolvemento delle attività locali.

Il mondo dello sport sarà presente con gare ciclistiche, tennis, trial e con l'incontro di calcio tra l'Udinese anni 65-75 ed una selezione di giocatori delle Valli del Natone.

Per gli intendimenti che gli organizzatori si propongono, la Festa del Patrono di S. Pietro va al di là di un semplice momento consumistico (chioschi con vini e birra, giostre e balli, ecc.), per entrare di proposito nei problemi più vivi ed attuali della vita sociale della nostra gente. È un modo di ricreare lo spirito dopo le fatiche settimanali all'inssegna dell'amicizia e dei valori culturali propri della nostra terra, rappresentati per l'occasione dalla mostra di pittura, dalla ex tempore, dal canto corale, musica e dalla valorizzazione del dialetto sloveno locale.

Parallelamente la festa della gubana e delle iniziative sul territorio comunale testimonieranno la volontà della gente a realizzare in modo unitario un futuro migliore. La gara di calciatura a mano ed il concorso «moja vas» infine, svilupperanno il tema delle tradizioni e del Folklore.

Renato Qualizza

XII. praznik »Moja vas«

V Špetru so stekle priprave na XII. praznik »Moja vas«, ki je namenjen otrokom, udeležencem deželne natečaja v slovenskem narečju.

Medtem ko žirija pregleduje predložene prispevke, del katerih je bil odposlan tudi iz goriške in tržaške pokrajine, se nadaljuje zbiranje nagrad za udeležence natečaja. Najboljši bodo seveda prejeli tudi najvažnejša darila, nihče pa ne bo ostal praznih rok.

Jasno je, da pregledovanje tekstov ni lahko delo: sestavljajo jih vse narečne variante naše dežele: koroška iz Kanalske doline, rezijanščina, narečja iz Terških in Nadiških dolin in iz Goriške, iz Brd in narečne variante s Krasa. Gre torej za nekakšen »babilonski stolp«, ki v majhnem odraža veliko raznolikost slovenskih narečij.

To bo prišlo do izraza tudi v brošuri »Vartac«, ki bo izšla na 32 straneh in v kateri bodo objavljeni nekateri prispevki in veliko risb, ki so jih prispevali posamezni otroci in šole.

Praznik XII. izvedbe »Moje vasi« bo v nedeljo, 30. junija, ob 15.30 v telovadnici srednje šole.

Naivka Dorbolò bo razstavljala v Špetru

Naivna slikarka Loretta Dorbolò iz Biarca (v občini Špeter), ki je poročena in stanuje v Concordii (Modena) bo razstavljala svoje slike na veliki razstavi, ki jo pripravlja Študijski center Nedža skupno z Združenjem umetnikov iz Benečije.

Razstavo bodo odprli v atriju srednje šole v Špetru v petek, 28. junija, ob 19.

uri, ob sodelovanju pevskega zbora »Lipa zelenela je« iz Ljubljane. Predstavljala bo, po oni iz leta 1978, povratek naivke v Nadiške doline, ki so navdihnilo njeno žensko nostalgijo in njene umetniške sanje. Z Loretto Dorbolò bodo na razstavi prisotni tudi novinarji iz Modene, Reggio Emilie in Milana. Prisotna bosta tudi predsednik Zveze slovenskih kulturnih društev in pesnik Marko Kravos ter tržaški slikar Klavdij Palčič.

Isto razstavo bodo nato odprli v Kraški galeriji v Repnu.

Uspeh letošnjih »Podob iz Nadiških dolin«

Letošnja udeležba na slikarskem ex tempore »Podobe iz Nadiških dolin« je bila zadovoljiva, kvalitativno pa boljša v primerjavi s prejšnjimi leti. Na njem so se v celoti odražale težnje raznih področij in kultur: dobro zastopani sta bili furlanska figurativna smer in post-moderna ljubljanske šole, ki so jo predstavljali mladi slikarji, ki so se izsolali na akademiji umetnosti.

Gotovo je, da razstava ne zaostaja za drugimi podobnimi prireditvami tudi zato, ker predstavlja zanimivo kulturno soočanje, še posebej če upoštevamo, da na njej sodeluje preko 60 slikarjev, nekaj tudi zelo zvestih. Še toliko bolj je zato važno vabilo Združenja umetnikov iz Benečije, naj si razstavo ogleda čim širši krog javnosti.

V Centru v Špetru jo bodo odprli v soboto, 29. junija, ko bodo ob 19. uri v prisotnosti oblasti razdelili nagrade in priznanja. Razstava bo nato odprta vsak dan od 10.30 do 12.30 in od 17.30 do 19.30 vse do 8. julija.

Al zapremo, Checco? Ja, pa samuo za lietos...

Liesa, 16. junija 1985

«Al zapremo, Checco?»
«Ja, kabi ku zapremo». Pa je le napri pohaju po odru.

Se mu nie zdielo, da je vse paršlo h koncu, da je blua vse nareto, da sma mogla lahko iti damu. Dvorana je bla prazna, kandreje nomalo zmetane, «margherite», ki so začenjale na žlah kjufiet, ku de bi ble tarduo daržale do zadnjega an sada žalostno an v mieru jih je dušica zapuščala, an mier, mier ki pride za vsako silo, za vsako lepo an veselo zornado.

Je viedu lepua Checco, da še nieki je manjkalo, an smo se usednili an začela...

Nazaj na tisti dan, ki nam je Antonella parnesla tisto besedilo an mu je paršla Checcu parva muzika na kitaro an smo jal «tale more iti»!. Tista piesam je bla «Sanjala san nazaj», narlieuš besiede telega sejma. «Sanjala san nazaj», an mi smo začel sanjat tele senjam, sanjat ga lieuš kuk smo mogli, pa nikdar previž deleč od tiste resnice, ki smo potlé zložli kupe tele tri dni...

Giorgio je bliu narbuj prid an dobre boje za začel, pa tudi Roberto an Bepo so se naglo parjel za die. So začele parhajate druge piesmi, se začel bližat pieuci, kajšan se je tudi zgubiu po pot pa rieč je šla napri. Massimo je parnes «Ljubezan za vse» an potle «Garmak», ki je preca ratala niek znak, da reči so šle po nieki novi pot, pot ki so tiel novi autori besedila, ku Marino, Pio al pa Franco poštin. Nomalo brez tiet je ratalo tudi, kar smo se narmanj troštal: kaseta od Sejma. Takuo je ratalo, da smo srečal tele pridne puobe iz Zugliana an vse je ratalo buj lahko.

Je ries, da smo puno letal napri an nazaj, Checco je muoru uzet ferie za se na pomotit, pa na zadnjo dielo je parneslo pardiolo an muormo zahvalit vse tiste, ki so nam pomal.

Pa uarnimose na piesmi.
Za te mladimi so paršli navadni autori, takuo je paršu blizu Marino s tisto novo an lepo ideo, ki je «Živlienje» an Glauco z Adriano s «Saruotico», ki jo je napisu Paolo; potle sestre Valentina an Angela; Aldo an Davide, te narmlajš au-

tor telega sejma, 11 liet, an dobro kaže če pomislita, de njega piesam je udobila; Franco an Guido; Rino

Ljube mene

muzika in besiede:
Davide
in Aldo Clodig

Lipe so zelene
bele rozce cvete
čisto sonce gori
mi ogreje sarce.

Puoje jo čarni kuos
frišno skače viverca
rieko mierno teče
nam obraz opere.

Tiha je naša noč
lunca milo sveti
perja vetrič trese
vsakemu zgane kri.

Draga si domovina
dragi so naš ljudje
dušo bi zgubili
de bi na miel tebe.

Lepe so doline
lepe so planine
lepe so vasi
kier ljubi moj živi.

Frišne ima oči
zlati so lasje
lepi fant se m' zdi
in on ljube mene.

an «Rezija»; Petar z njega «Lepa dolina». An potle pieuci, Federica, Nadia, Francesca, čeče za ljubezan; Carla, Federica, Margherita, Marinella; Anita, Ana an Martina an še an še, jih je težkuo vse zaštiet, pa so vsi uriedni naše pohvale. Hvala od vsieh naših Benečanu, ki so vse tuole paršli poslušat za tri dni na Liesa v telovadnico an so tarkaj pjuskal na ruole, da so jim paršli žuj.

na 2. strani

NA POSVETU O MANJŠINAH V TRSTU

Černo o Slovencih videmske pokrajine

Na simpoziju o manjšinah ob meji, ki ga je v Trstu organiziral Institut «Gramsci» je imel svoj poročilo tudi prof. Vilijem Černo, ki je spregovoril o nerazumevanju vprašanja Slovencev v videmski pokrajini. Referat je prof. Černo osredotočil na vprašanje jezika, oziroma narečji. Dokazal je, da so teze, ki skušajo ločevati na podlagi narečji sam izvor Slovencev v videmski pokrajini (očiten primer je tu Rezija), znanstveno neutemeljene. Sodobni slovenski in italijanski slavisti so pač dokaj dokumentirano izpodbili takšne teze o različnih izvorih pa tudi o tem, da bi bila narečja v videmski pokrajini neke nedoločene «parlate locali».

V osrednjem delu svojega posega je prof. Černo povedal naslednje misli: «Problem narečji, ki naj bi jih ne razumeli s književnim jezikom, je predvsem politična izbira, ki noče prepoznati in priznati neke čisto določene identitete, ampak jo želi porušiti in zanikati. Noče se torej ohraniti niti tistega, kar je, ampak utopiti vse v partikularnosti in segmente in si tako pripraviti lažjo pot za dekalificirati obstoječe. Takšno početje nam ponujajo kot «pravilne, norme, ki so primerne za našo stvarnost», v resnici pa te norme odklanjajo rabo slovenskega jezika v Italiji.

Jasno je, da so takšne izbire nasprotne načelu — pozitivne zaščite —, pa tudi tistim idealom, ki vidijo v navezanosti na svoje korenine in v rabi lastnega jezika neovrgljivo človekovo pravico».

Potem ko je prof. Černo poudaril človekovo pravico, da raste iz svojih korenin in da uporablja materin jezik, je dejal: «Jasno je, da zahteva ta poglavitv v lastno kulturno stvarnost in

boljše poznanje lastnih korenin določene pogoje, instituite in pa norme, ki jamčijo takšen tip šolanja, ki ohranja jezik in kulturo.

Ob zaključku svojega posega je prof. Černo poudaril, da iz vsega povedanega «raste zahteva, po istih pravicah, ki jih imajo večinske skupnosti, kajti tudi slovensko govoreči ljudje imajo enake potrebe, in sicer to, da jim ni treba zavreči lastnega jezika, da ovrednotijo lastno zgodovino, da okrepijo svoje gospodarstvo in da uveljavijo svojo kulturo in imajo vse tiste možnosti razvoja, ki jih lahko zagotavlja organiziranost celotne italijanske družbe».

Specogna sindaco a Pulfero

Al primo consiglio comunale di Pulfero è stato eletto come sindaco Romano Specogna, mentre i consiglieri Argentino Battistig e Carlo Marceau sono risultati assessori effettivi; Antonio Manzini, sindaco uscente, e Bruno Battistig, assessori supplenti.

Dopo esser stato eletto, Specogna ha ringraziato gli elettori che hanno dato fiducia al suo partito, cioè alla DC, e i consiglieri.

Ha dichiarato poi di voler essere sindaco di tutti e non di una parte. Ha auspicato la collaborazione con la popolazione, ma anche e soprattutto con la minoranza, pur nella distinzione dei ruoli, per poter operare nell'interesse della popolazione con l'intento di risolvere i problemi ancora aperti.

Trofeo Grassi Sport

Le premiazioni del trofeo «Grassi Sport» si svolgeranno a S. Pietro al Natone, il giorno 29 giugno 1985, presso la Sala Consiliare, con inizio alle ore 20.30. Tutti gli sportivi sono invitati ad intervenire.

FAEDIS

Riconfermato Romano Grimaz

Romano Grimaz è stato nuovamente eletto sindaco a Faedis, mentre assessori effettivi sono risultati Ennio Sgiarovello, che è anche vicesindaco, Franco Beccari, Paolo Del Bianco ed Enzo Ursella; supplenti sono stati nominati Claudio Sione e Franco Iacobuzzo.

Il sindaco Grimaz dopo la sua elezione ha ribadito la volontà per un dialogo corretto e serio con la minoranza.

Per una collaborazione si è espresso anche Tracogna per la minoranza DC, che ha ribadito che la DC ha ottenuto la maggioranza per le Provinciali, mentre si è vista in minoranza per le comunali.

Beccari nel suo intervento ha fatto notare che dopo il clima polemico all'inizio della precedente amministrazione si è passati a un clima più disteso, improntato alla collaborazione con prospettive di risultati migliori.

Sione per il Mf ha ribadito invece il suo disappunto per come era stata condotta la campagna elettorale. Ha concluso dicendo che il programma del Mf sarà teso alla valorizzazione dell'autonomia friulana.

...senjam beneške piesmi

An potle kakuo na poviedat ki tudi od tistih, ki so dielal oku piesmi, za de vse bo buojš teklo. Jole, ki četudi nomalo zgubjena, je vse tuole sledila an pardaržala kier je korlo; Daniela, ki še donas ji nie jasno kuo so šle reči, pa je opravla vse kar smo jo prašal brez se previ vprašat kuo an kam vse je šlo; Renzo an Donatella, za šene, «publicità» an vse te druge reči, ki četudi s kako napako, so veliko pomale parpejat veliko judi na Liesa; an vse tiste, ki so namalal tiste snice, ki so ble na palku.

Lucia, Gianfranca, Piero, Teresa, Franca, Lidia, Mirella, Pio, Vigi, dva Romea an še an še za prit do našega liepega sejma.

Ce kajšnega smo pozabil naj nam na zamier, po telih zadnjih

Massimo an Francesca.

Parvo vičér za odram smo bli nomalo nategnjeni, vič ku kajšan je že tresu glavo, ker judje so se težkuo zbieral.

Ku smo začel se je dvorana napunla an vse je začelo tec gladko;

Puno Beneški, nomalo manj kabaret.

Muormo reč, de od njih smo se čakal, kar so nam dal, za tuole jih na muormo ku zahvalit an se troštat, da puojdejo napri s kuražo.

Donas smo čul Taržacane an njih kabaret. Zlo pridni, upamo da pridejo še med nas an da nam parnesejo še njih ironio, smieh an veseje.

Pa jih muormo pru lepua zahvalit zak so nam parnesli v dvorano vse naše velike beneške poglavarje, ki čene jih ne bi blu. Takuo smo vidli naše poglavarje, ki so piel z nam an se veselil z našimi ljudmi četudi... so bli deleč, deleč od našega sejma.

Zahvalit pa muormo tiste, ki so nas paršli gledat an so bli z nam, ku Bonini, Namor, Mazzola, Pausa, Cerno, gaspuod Zuanella an monsinjor Gujon an tiste, ki so se opravičali, ker nieso mogli prit.

Posebno se zahvalemo tudi don Azeliu, ker nas je potarpežljivo poslušu za tarkaj dni vaj an je imeu kuražo prit nas poslušat še vse tri vičera an vemo lepua, de na še veliko zastope našega izika.

Se zahvalmo tudi potarpeživim ljudem, ki žive oku telovadnice an ki telih zadnjih petnajst dni nieso spal, pa so plesal tu njih hiš al pa tu pastiej. Na zadnjo poslušauce, tiste naše poslušauce, ki mislem jih nie lahko ušafat drugod. Ti pomagajo dielat an iti napri, je pru velik «publiko».

Senjam je šu mimo, takua muormo an ist an Checco mimo čez urata an kjuč, navadni kjuč zapre urata, dve kapje daža... an nomalo ajarja an vsak gre po svoji pot do družega lieta.

Aldo Clodig

Guido an Franco.

treh dneh je lahko, da imamo nomalo pamet zaspano; pa recimo, de tistim gre narguorš naša hvala.

Že čujem, da sta vsi pomislili da sam se zabu na naše «prežentatorje», Ezio an Margherita; pa nie takua, za nje sam paršparu narlieuš hvalo: se troštamo, de bota med nam še za puno liet, hvala.

Je ries čudno zahvalit ljudi, kar se diela ku oni za puno an puno dni, pa je pru poviedat, da Senjam potrebuje vse tele judi an še vič, an vič ki nas bo, buojš bo pardielo.

luči so se paržgale, SSS gost, judje pjuskat na ruoke an vse se je takuo zmešalo, de je paršlo uon no die-lo, ki je obarvalo naše vičera s takimi gorkimi barvami, da smo preživiel dve ure pru zdravega veseja.

Sabina an «čeče za ljubezan» so nam zaparle parvo vičér s tako armonijo, da nam nie korla komilca za zaspat.

Drugo vičér smo še čul Sabino an smo se posmejäl z Beneškim kabaretam!

XII. SENJAM BENEŠKE PIESMI

Ottimo il livello

Domenica 16 giugno scorso ero presente alla giornata finale del XII Senjam Beneške Piesmi che si è svolto a Liessa nella grande sala parrocchiale diventata ormai insufficiente a contenere le numerosissime persone che accorrono a questo annuale appuntamento. In una fantasmagoria di luci e di colori, tra l'entusiasmo della folla plaudente ed i visi sorridenti dei cantanti, degli attori e degli organizzatori che l'hanno animata e predisposta si è chiusa questa dodicesima edizione che ha raggiunto ormai contorni e fisionomie di ottimo livello sia sotto l'aspetto culturale - musicale sia sotto l'aspetto della tradizione e del folklore a cui si aggancia automaticamente anche il discorso ed il messaggio turistico.

È un messaggio che si trasmette attraverso la nostrana terminologia dialettale valligiana fatta di parole dolci nel suono, gioiose ma velatamente ma-

linconiche quasi a testimoniare significativamente la vita non facile di questa tenace gente che si è espressa attraverso sacrifici, duro lavoro ed emigrazione.

È un «Senjam» che è destinato senz'altro ad avere numerosissime edizioni future perché la volontà e la capacità degli organizzatori, il sostegno convinto dell'amministrazione comunale, la partecipazione dei giovani e l'orgoglio della gente del Comune di Grimaudo sono sicura garanzia in tal senso.

Con queste caratteristiche la stessa Azienda Autonoma di Soggiorno e Turismo di Cividale e delle Valli del Natisone esprime, attraverso la mia persona, il sincero compiacimento e l'apprezzamento per tale meritoria manifestazione e può tranquillamente ribadire la continuità del suo sostegno e della sua partecipazione.

Giuseppe Pausa

Lietos je biu še lieuš ku lan

Lan smo pravli, de tajšnega Sejma nia blua mogoče naprav.

Lietos je biu lieuš, ku lan. In drugo lieto? Ki se bo moglo, z velikim trudam, zbuajšat, pa ne dost.

Bo težkua naprav buojš muziko, pieuce in vse ostalo.

Zak kar smo videl lietos, piesmi, kuo so piel, šeno in takuo napri je blu ki posebnega.

Kar se je pokazalo v telim Sejme,

in je dost zanimivo, je velik interes te mladih. Senjam je ratu sada pravi Senjam. Je trieba, de sada vsi zastopjo važnost telega kulturnega srečanja.

Bi blu tud lahko, in pametno, de tisti ki pravjo, z besiedami, de cjejo branit našo kulturo (naša je tud njih) zavihnajo rokave in dajo no roko.

Fabio Bonini, garmiški župan

Sanjala sam nazaj

Nagrada za narlieuš besiede

besiede: Antonella Rucl
muzika: Checco

Bliža se nuoc mala luna, zvezde an vietar so same priče.
Moje ugasnjene oči njemajo veselja male suze tečejo po obrazu... ki šele se trošta.
An zmislem se na te na te k' s' pustu miesto za tojo drago planjo sada te nie vic.
Sada je ostu samuo spomin spomin na te na tojo roko tu mojih lasieh spomin na toje oči, kier gledala sam se an vidla veseje.
An je že dan na videm vič zvezdi luna j' poblediela sonce je že usu sanjala sam nazaj.

Liste civiche a confronto

La lista civica di S. Leonardo, invitando tutte le liste civiche della comunità montana delle Valli del Natisone, si è riunita il giorno venerdì 21 giugno presso il bar Centrale di Scrutto.

Durante l'incontro a cui hanno partecipato circa una cinquantina tra consiglieri, sindaci dei vari comuni delle Valli, nonché una rappresentanza dei partiti che hanno sostenuto la formazione delle liste civiche stesse alle elezioni amministrative del 12 e 13 maggio, è stata fatta un'ampia analisi del voto nei vari comuni e si sono dati degli indirizzi per una fattiva futura collaborazione tra le liste stesse al fine di raggiungere quello sviluppo socioeconomico che la gente delle Valli si aspetta da troppo tempo.

Dal dibattito è emerso che le liste civiche sono ormai diventate una realtà del nostro territorio sia per i programmi che esse propongono sia per la capacità e serietà dei propri rappresentanti che provengono da aree progressiste ed indipendenti.

Alla fine si è stabilito che queste riunioni dovranno ripetersi trimestralmente per trattare in maniera coordinata ed organica i problemi più importanti che riguardano la nostra comunità.

La lista civica di S. Leonardo

PATRONATO INAC DI CIVIDALE - U.E.S.

Assemblea informativa il prossimo 6 luglio

Il Patronato I.N.A.C. di Cividale e l'Unione Emigrati - Immigrati Sloveni e familiari F.V.G. organizzano per il sabato 6 luglio 1985 alle ore 10.00 presso il Convitto nazionale «Paolo Diacono» (piazza Chiaruttini 6 - Cividale), una assemblea informativa.

Durante l'assemblea saranno trattati i seguenti temi: situazione attuale e previsioni per il futuro dei pensionati dal Belgio, nuovi provvedimenti sulle malattie professionali ed esposizione e applicazione della Legge 1115/62.

Interverranno il responsabile del Patronato I.N.A.C. di Cividale Ado Cont, il Presidente della Centrale Sindacale dei minatori dr. Lucien Charlier, il direttore del INAIL di Udine dr. Giuseppe Lo Porto e il Presidente dell'Unione Emigrati Immigrati Sloveni e familiari del F.V.G. Walter Drescig.

Tema della discussione sarà anche la lettera che il Patronato I.N.A.C. di Cividale ha mandato al ministero del lavoro sul problema dei minatori silicotici rimpatriati dal Belgio.

Spoznavajmo naše kraje

PODVARŠČ (it. Podvorschis), v Podvāršču, iz Podvāršča, podvārški, Podvārščānji. Vas leži na desnem bregu Nadiže (Nadmorska višina 185 m.) ob potoku, ki priteka iz arbeškega območja in blizu mostu, ki jo povezuje z Logom na nasprotnem bregu Nadiže. Na jugo - zahodu se dviga hrib Sovrnjak. Skozi vas pelje cesta v hribovske vasi Arbeč, Zapotok Gorenja vas, Kal, Pačejda in Črni vrh. Tu se začne tudi cesta, ki povezuje vasi na desnem bregu Nadiže tja do Mostu. Ob vasi je malo obdelovalne zemlje in to velja tudi za zaselek Špehonje, ki stoji v neposredni bližini, ker obe naselji sta stisnjeni med Nadižo in prvimi obronki arbeškega hriba. Redki kmetje oddajajo mleko ažiški mlekarji. Občina, šola (3-4-5 r), zdravnik, pošta Podbonesec 1,5 km., karabinierji Brišče 2 km., otroški vrtec, šola (1-2 r) Tačet 3 km., župnija Laze 2,5 km., železniška postaja, sodnija, bolnica, policija Čedad 14,5 km. V zaselku, ki šteje 15 ljudi je tudi gostilna. Priimki: Birtig, Buttera, Camugnero, Medves.

ŠPEHONJI (it. Specognis), pri Špehónjih, od Špehónji, Špehónčanji. Tu di za ta zaselek ki šteje 15 ljudi veljajo splošni podatki, ki smo jih navedli pri obravnavi Podvāršča, ker razdalja med zaselkoma je minimalna. Nadmorska višina 185 m. V Špehonjih je ena restavracija. Blizu vasi je «Tonežova jama» in «Suostarjeva jama», kjer so našli ostanke predzgodovinskega človeka.

Pri Nadiži je stal velik mlin, ki ga je podrla silovita povodenj v petdesetih letih. Priimki: Specogna, Jerst in Crucil. Vasi Štupica, Špehonje, Podvāršč in bližnji Log z Linderjem so bile svojčas zelo poznane zaradi številnih voznikov (Furmanov), ki so iz teh krajev vozili drva v Čedad, Videm in Polmado. Prebivalci teh vasi so poznani tudi kot «Kotarji», ker živijo v «kotu», to je v stisnjeni in ozki zgornji nadiški dolini. Lokalni vodovod iz Vodnjaka oskrbuje Podvāršč, Špehonje Linder in Log.

Ledinska imena okrog Špehonj in Podvāršča: Ravan, Par čelē, Tau robe, Senožeta, za praponco, Lot, Ožurp, Za jezan, Rebra, Za muosi, Vodnjak, Cierkunca, Dob lica, Pod štalō, Polog, Poličica, Pod liešče, Za drasta, Kamalont, Žukinca.

Pri Špehonjih je živel Mjuta Specogna, ki je bila rojena v Črnem vrhu in je umrla l. 1951, stara 80 let. Poznala je na pamet veliko slovenskih ljudskih pesmi. Anton Cuffolo, župnik iz Laz jih je l. 1949 zapisal več kot 300, od katerih jih je čez sto nabožne vsebine. Vse te pesmi, ki jih je povedala Mjuta Specogna, so še v rokopisu in po vsej verjetnosti jih je podedoval od rajnega Cuffolija kak slovenski duhovnik. Mjutino fotografijo je objavil mons. Angelo Cracina v brošuri Costumanze religiose di nostra gente, Gorizia 1965, str. 33.

B.Z.

PIŠE PETAR MATAJURAC

Profesorju «De» delajo Slovenci na Krasu «skifo»

Poznu sem gospoda v Čedadu, ki ni biu v uradni, statalni službi. Biu je adan od tistih gospodov, ki je živeu na stroške, na speže naših gorjanov - Beneških Slovencev, ki pa jih je vsedno sramotno zaničevau.

Razkretnjeno, prepotentno, prešerno se je sprehaju po ulicah Čedadu z njega debelim trebuham. Ko je zagledou našega slovenskega kmeta (ga ni teško prepoznat po obnašanju, po obleki, obutvi in ponižnosti), se je zaletu v anj.

Potem ga je nahrulil, začeu arjut nad njim, da je kmet zaletu v njega in v pričo čedajških meščanov popihau na rokav svoje jope, kjer je prišlo do dotika z našim kmetam, kakor, da bi s tem gestom teu odstraniti okužbo, oskrumbo, ki naj bi jo biu dobiu od našega slovenskega gorjana. Potem je šeu ponosno, z dvignjeno glavo in debelim trebuham naprej.

Čedajci niso odobraval, niso aproval njega obnašanja, pa on je vsedno mislu, da ga imajo za protislovenskega heroja. Ta gospod je že zdavno šu dajat ratingo Bogu za njega rasistične in protislovenske grehe. Troštu sem se, da ne bom vič srečjavu al pa brau o tajšnih ljudeh, pa sem se zlo zmotu.

Na žalost so ljudje na odgovornih mestih, u statalnih službah in nas še tako gledajo kot tisti gospod iz Čedadu.

Edeu od takih je profesor De Col Tano iz mesta Belluno. Tist njega «De» nam priča, da pripada h nobil družini. Da bi hudič usmradnu njega «nobiltò»! Imenovan je bi za člana maturitetne ko-

misije na Inštitutu za geometre v Trstu. Še prej pa ko je paršu u Trst, je dau gardo izjavo (dichiarazion), ki jo je publiku tržaški «Meridiano». Med drugimi neumnostmi je jau tudi, da mu delajo Slovenci iz Krasa «schifo». Hitro me je spomnil na leto 1936, ko Hitler ni hotel stisniti roke na olimpijadih u Berlinu amerikanskemu črnemu, ki se je pisal Jesse Owens in ki je udobil 4 zlate medalje. Hitlerju je ta narbujoš športnik sveta djelu «schifo»!

Še dobro, da za neumnimi pridejo na vrh tudi pametni ljudje. Adan od tistih je trištinski šuolski proveditor dr. De Rosa, ki je hitro zameniu srboritega in protislovenskega profesorja u maturantski komišjon za geometre. To bo koštalo Italijo nekaj več, ker se je muoru novi komisar, prof. Luciano Fratta, parpejati iz Rima in se parpejat iz Rima so večji stroški, kot če se parpeješ iz bližnjega Belluna. Ma, veste, kaj vam povjem, dragi brauci? Še nikdar ni Italija takuo lepuo zapravla tisto odvič spežo, ku zatuo, da je pustila doma rasistično spako in pošjala namest nje prof. iz Rima.

Tudi proveditorjev preimek v Trstu se začne z «De», pa kajšna razlika, kajšna velika diferenca med nobili, med «De» in «De»!

Pomislite, kajšne ocene, kajšne vote bi biu dau našemu narbujošem študentu iz Krasa, če bi biu on sodu u maturantskem komišjonu!

Jaz mu ne odpustim, ker mi je užalu na tavžente in tavžente prijateljev s slovenskega krasa.

Škoda, da nisem Krašovec, čene bi ga tožu. Peljal bi ga pred sodišče! V pričo sodnikov bi mu povedal, da njegove ideje smarde bulj kot kraška in beneška gnojnica; niso ideje za človeštvo, za «umanitò», so ideje za kloako!

Vas pozdravja
vaš Petar Matajurac

Slovincem na Krasu

Vi, ki ste zrastli iz skale, vi, ki ste granit slovenskega ponosa vi, ki živite od vašega truda, od vašega potu, od vaših žuljavih rok, vi, ki ljubite človeka, vi, ki ste najbolj zdrav del naše napredne človeške družbe, ne smete dopustit, da vas žalijo in blatijo, kakor se vas je lotil profesor De Col Tano! Vi, ki ste namočili vaš Kras s krvjo vaših najboljših sinov za vašo svobodo, za svobodo sinov in vnukov, ne smete dovoliti, da vas tako ponižujejo sejalcji narodnostne maržnje! Tožite ga!

I. Predan

Izlet na Koroške

Tel judje, ki so se takuo nasmejano postavili pred fotografa so samuo an part vsieh tistih, ki so bli šli 25. maja na tiep izlet na Koroško, ki je bla organizala Zveza bivših rudarjev. Samuo an part smo jal, zak vsi te drugi Buoh vie kot so jo špancerjal!

Fračarijada v Idrskem pri Kobaridu

Gara s fjondo

V nedeljo, 30. junija 1985 ob 16. uri bo v gostilni «Pri Jazbecu» v Idrskem pri Kobaridu že

4. fračarijada.

Vabljen vsi prijatelji iz Benečije, ki še niso pozabili kako se nategne frača (fjonda).

Leta starosti niso važna, s seboj prinesite le doma izdelano fračo in kup dobre volje. Med tekmovalce bo razdeljenih kup lepih nagrad. Za pijačo in jedačo bo poskrbljeno.

Zvečer pa se bomo zavrteli ob lepi domači muziki in skupno zapeli kakšno poskočno. Plesale bodo tudi lepe deklice (Plesna skupina Marina).

TROFEO grassi sport

Ecco i vincitori!

Trofeo «Grassi Sport» Cividale a Carlo Liberale (Valnatison - Giovanissimi).

Trofeo «Grassi Sport» Cividale a Servidio Gianfranco (Pulfero).

Trofeo «Pizzeria al Cavallino» di Crucil Graziano a Miani Giuliano (Valnatison).

4° Class.: Geretti Luca (Under 19)

5° Class.: Rot Žarko (Savognese)

6° Class.: Paravan Alberto (Audace)

7° Class.: Vogrig Simone (Esordienti)

8° Class.: Becia Gabriele (Pulcini)

Premi speciali

Targa «Novi Matajur» a Claudio Scaravetto

Targa a Sergio Moreale

Targa a Nereo Vida

Miglior difesa

Minitrofeo a Renato Moreale (rapp. Giovanissimi)

Giovani promesse

Minitrofeo a Federico Terlicher (Under 19 - Allievi).

Minitrofeo a Dorbolò Emiliano (Esordienti).

Premio fedeltà

Minitrofeo a Tomasetig Pio (Audace).

Minitrofeo a Podorieszsch Romano (Savognese).

Minitrofeo a Coceano Francesco (Under 19).

Tuttocalcio

Premi di riconoscimento

Barbiani Cristiano (Under 19 - Allievi), Barbiani Massimo (Esordienti), Osnach Lorenzo (Giovanissimi), Mottes Luca (Pulcini), Qualizza Stefano (Pulfero), Stulin G.F. (Savognese), Garup Marino (Audace), Crucil Matteo (Pulfero).

Altro pari e... finalmente un successo per gli allievi

Pareggio con il Passons, una rete per parte, e il successo esterno di ben tre reti a zero a Udine con la capolista Nuova Udine per gli «Allievi» della Valnatison. La formazione sanpietrina, con il rientro di Giuliano Miani, ha disputato una gara ricca di orgoglio e determinazione surclassando in maniera netta i padroni di casa. Così termina il Post-Campionato allievi per la squadra di Nereo Vida; una esperienza positiva in vista dell'immediato futuro.

Allenatore... cercasi!

È solo una battuta spiritosa: la Valnatison sta delineando i propri organici dei Tecnici che nella prossima stagione guideranno le varie categorie. L'avvocato Beltrame non allenerà più la prima squadra, mentre nel settore giovanile è stato riconfermato Nereo Vida; siamo in attesa di conoscere i nomi dei restanti allenatori, quindi «allenatori... cercansi»!

Torneo notturno a Cividale

Con interesse sempre maggiore si sta svolgendo il torneo Notturmo dei Bar presso il campetto del Convitto «P. Diacono» al quale partecipano alcuni Bar delle Valli. Ad aprire la serie è toccato alla Pizzeria al «Sombro» di Ponte S. Quirino. I campioni uscenti, seppure con qualche cambiamento di giocatori, hanno travolto il malcapitato bar «Ai tre scalini» sotto una «valanga» di reti. Quattro Seclì, quattro Gottardo, ed una Titti Miani sono il biglietto da visita dei ragazzi di Mario Solazzo.

Nella seconda gara il bar «Giardino» di S. Pietro ha vinto contro l'agguerrita formazione della Gelateria «Bussola» con reti di Miano e Martinig. Ottimo esordio della formazione di Luciano Mottes che, nonostante sia partita con lo spirito Decubertiano andrà certamente avanti nelle qualificazioni.

Pari fra il Bar da «Silvia» di Oblizza, contro il «Cavallino» di Graziano Crucil, due belle formazioni che possono superare le eliminatorie. Ed infine la sconfitta dell'«Aquila Nera» di Vernasso contro il «Bar Sport» di Grupignano, l'unico neo per le nostre formazioni.

La seconda fase prevede il «derby» Pizzeria «Sombro» - Trattoria-Bar «Giardino» di S. Pietro; Bar «Aquila Nera» - «Agli Sportivi»; Bar «Silvia» - Caffè «Diacono»; «Cavallino» - «Giardino» di Gagliano.

Quindi gli sportivi delle Valli potranno seguire delle gare interessanti e spettacolari in attesa della decisiva terza fase del torneo che qualificherà le otto squadre per i quarti di finale.

Risultati

Torneo dei Bar di Cividale

Girone A

Pizzeria Sombro - Bar Tre Scalini 9-2
Trattoria Giardino S. Pietro - Gelateria Bussola 2-1

Girone C

Giardino Gagliano - Bar Diacono 1-2
Bar Silvia - Pizzeria Cavallino 1-1

Girone D

Bar Sport Grupignano - Aquila Nera Vernasso 3-0
Rudy - Agli Sportivi 2-2

Girone B

Frasca da Gianni Sanguarzo - Nardini 2-1
Bellina - Derna 0-1

CLASSIFICHE

Girone A	G.	V.	P.	N.	F.	S.	P.ti
Sombro	1	1	0	0	9	2	2
Giardino	1	1	0	0	2	1	2
Bussola	1	0	1	0	1	2	0
Tre Scalini	1	0	1	0	2	9	0

Girone B	G.	V.	P.	N.	F.	S.	P.ti
Frasca	1	1	0	0	2	1	2
Derna	1	1	0	0	1	0	2
Nardini	1	0	1	0	1	2	0
Bellina	1	0	1	0	0	1	0

Girone C	G.	V.	P.	N.	F.	S.	P.ti
P. Diacono	1	1	0	0	2	1	2
Cavallino	1	0	0	1	1	1	1
Silvia	1	0	0	1	1	1	1
Giardino G.	1	0	1	0	1	2	0

Girone D	G.	V.	P.	N.	F.	S.	P.ti
Sport	1	1	0	0	3	0	2
Agli Sportivi	1	0	0	1	2	2	1
Rudy	1	0	0	1	2	2	1
Aquila Nera	1	0	1	0	0	3	0

DREKA

Velik praznik za Kristusovo družino na Lazeh

Smo že napisali kratko novico v zadnji številki «Novega Matajura» da je Kristus na Lazeh spet jau ja in s tem odparu novo upanje vseh ljudi dobre volje na tem svetu, posebno pa je vreden tisti novi «ja» za ženo Tonino. No, pustimo šale (škerce) na stran in pridimo na kroniko tega velikega dogodka, velikega praznika Kristusove družine.

Dolci Cicigoi in Tonina Crainich sta v nedeljo 9. junija praznovala zlato poroko, petdeset let skupnega življenja. Za to priložnost so se zbrali okoli njih sinovi, hčera, navuodje, žlahta in veliko število prijateljev.

Vse je bilo lepuo in na veliko pripravljeno. Pred hišnimi vrati so domačini iz Laz postavili lep slavalok, porton, za napis na varhu portona pa je poskarbela Ivanka: Živelca novoporočenca!

Po mizah v hiši in izbi ni manjkalo nič, že tu je bla prava ojetec.

Ko smo voščili Dolfigu in Tonini, ko

smo jim napravili naše komplimente, zatuo da so vse na velikem napravili, je Dolci dejal:

«Ja, resnica je, da je dons vse ljeušč, kot pred petdesetimi leti. Takrat nas je bluo na ojetci samuo osim, dons nas bo puno vič. Škoda le, da nisma jaz in Tonina vič taka, kot pred petdesetimi leti, pa se imama vsedno še zmjerij rada!» se je zasmejal Kristus.

Po dobrem povžitku u hiši na Lazeh, smo se odpeljali v cerkev Marije Device na Krasu. Dolci in Tonina sta šla pred oltar, kot pred petdesetimi leti in gospod Laurenčič je v maši spet požegnol njih «ja», pevski zbor Rečan pa je iz ganka pel mašo in druge pobožne slovenske pesmi.

Po končani sv. maši sta noviča prišla zadnja iz cerkve in prijatelji so jih obsuli z rajžam, ljudje so zaploskali; pred odprtimi vrati cerkve pa jih je v imenu vseh pozdravil naš direktor Dorich in jim je prebral tudi poezijo, ki jim jo je napisal za to priložnost in jo objavljamo na drugem mestu te strani. Po maši, kot po naši stari navadi, smo jo vsi zavili u oštarijo, h Beputu in Maurizio na Krasu, potem pa smo šli na

pravo ojetec na Jeronišče. Potem, ko smo se dobro založili, smo jo tudi zavrteli in privkral v našem življenju smo videli Kristusa plesat.

Za dobro razpoloženje sta lepuo godla Beput Šivčicov iz Krasa in Perin Škejcov iz Ocnegabrda. Bilo nas je tarkaj, da se nismo mogli zaštet. Dolci in Tonina sta se na koncu vsem zahvalila, da je tarkaj ljudi prišlo počastit njih zlati praznik. Zahvalo ponavljata vsem tudi preko našega Novega Matajura.

Naš Novi Matajur pa se v imenu vseh zahvaljuje Kristusu, Tonini in družini za ljubeznivo vabilo na njih zlato poroko.

Vsi želimo, da bi Kristus in Tonina še puno let plesala zdrava, srečna in vesela!

Je petdeset let,
od kar je bil vzet,
peljan pred oltar
za večni svoj dar.

Dar je Tonina
in draga družina,
je vsak dan skrbel
za vsakega sina.

Franco te prvi,
Adele za njim,
Gino in Marija
se ljubijo z njim.

Pa dragi gospodi
naj tuo vam povem,
da tudi navuodi
so dons prišli sem.

Prišli so voščiti
za njih jubilej,
jim srečo želijo
še za naprej.

Dolci, Tonina,
ste naša dolina,
ste pesem življenja
nas vseh.

Zdravja in veselja
še puno let,
vam vsi želijo:
sinovi, prijatelji,
neveste in zet.

Usjali dvanajst kuintalu rib po naših rjekah

Se muora reč, da ribolovci, njih dirigent in vsa zveza «Associazione pescatori Valli del Natisone» lepuo skarbi - ne samuo za polovit ribe, ki so po naših riekah, pač pa tudi, da bojo rieke saldu pune rib.

Tuo je lepuo. Ribolov, liep in pošten, je narljueš šport na svjete. Mimo tega je riba, če jo zna kuhar lepuo narest, narbuj užitno jedilo, posebno, če je postrova iz naših rjek. Z velikim užitkom se jo poje, ne samuo u petak, pač pa tudi u drugih dneh tjezna.

Ljetos so posjali po naših rjekah, in to v tjeznu od 15. do 18. maja kar 12. kvintalu rib. To niso tiste majhne, drobne ribice, ne! so že zadost velike

in parpravjene za tarnak, za tiste, ki imajo ličenco. Narvič so jih posjali u rjeki Nadiži, od Čedada do konfina. So liepe postarve, škoda, da jih love že prej, ko se napijejo nediške vode in čedne vode drugih naših rjek.

SV. LENART

Škrutovo

Smo že pisali, da nam je zmanjku naš dragi naročnik in bralec Berto Dugaro, ki je umaru u čedajskem špitalu u pandejak 10. junija letos in je biu podkopan na britofu Svetega Lenarta u sredo 12. junija.

Sada smo publikal njega fotografijo v dobar spomin vsem tistim, ki so ga poznali doma in po svetu.

Naj žena Luigia, sinovi Beppino in Pasquale sprejemjo našo tolažbo.

PODBONESEC

Tarčet

V starosti 73 liet nas je za venčno zapustila Emilia Cernoia. Umarla je v čedajskem špitalu. V žalost je pustila bratre, sestro an vso žlahto. Nje pogreb je biu v Landarje v nediejo 16. junija.

Novi Matajur

odgovorni urednik:

Izidor Predan

Izdaja in tiska

Trst / Trieste

Fotokompozicija:

Fotocomp Videm

Settimanale - Tednik

Autorizz. Tribunale di Trieste n. 450

Naročnina - Abbonamento

Letna za Italijo 17.000 lir

Za inozemstvo 27.000 lir

Poštni tekoči račun za Italijo

Conto corrente postale

Novi Matajur Čedad - Cividale

18726331

Za SFRJ - Ziro račun

50101 - 603 - 45361

«ADIT» DZS, 61000 Ljubljana

Kardeljeva 8/II nad.

Tel. 223023

Letna naročnina 480 ND

OGLASI: 1 modulo 34 mm x 1 col

Komercialni L. 13.000 + IVA 18%

Urniki miedihu v Nediških dolinah

DREKA

doh. Lucio Quargnolo

Kras: v torak an petak ob 13.30.

Pacuh: v sriedo ob 12.00.

Trinko: v torak an petak ob 14.00.

GARMAK

doh. Lucio Quargnolo

Hlocje: v pandiejak an torak od 15.00.

do 16.00.

v sriedo an četartak od 11.00.

o 12.00.

v petak od 17.00. do 18.00.

doh. Renato Trainiti

Hlocje: pandiejak, sriedo an saboto ob

14.00.

PODBUNIESAC

doh. Filippo Bonanno

Podbuniesac: od pandiejka do petka

od 9.30. do 12.30.

popudan od 15.30. do

17.30.

Črinvrh: v saboto od 10.00. do 12.00.

doh. Giuseppe Ferretti

Podbuniesac: od pandiejka do petka

od 13.00. do 14.00.

SOVODNJE

doh. Pietro Pellegritti

Sovodnje: v pandiejak, torak an petak

od 10.00. do 12.00.

v sriedo od 16.00. do 18.00.

v četartak od 9.00. do

10.00.

ŠPIETAR

doh. Edi Cudicio

Špietar: v pandiejak, torak, četartak

an petak od 9.30. do 12.30.

v sriedo od 15.30. do 18.00.

v saboto od 9.30. do 12.00.

doh. Pietro Pellegritti

Gor. Barnas: v četartak od 10.15. do

12.00.

Špietar: v sriedo od 11.00. do 12.00.

v petak od 17.00. do 18.00.

SRIEDNJE

doh. Lucio Quargnolo

Sriednje: v pandiejak od 11.00. do

12.00.

v sriedo od 13.00. do 14.00.

v petak od 9.00. do 10.00.

v saboto od 10.00. do 11.00.

Gor. Tarbi: v sriedo ob 14.30.

doh. Renato Trainiti

Sriednje: v četartak od 14.00. do 15.00.

Gor. Tarbi: v četartak od 15.00. do

16.00.

SV. LIENART

doh. Lucio Quargnolo

Gor. Miersa: v pandiejak an torak od

17.00. do 18.00.

v sriedo an četartak od

9.30. do 11.00.

petak od 10.30. do

12.00.

v saboto od 11.00. do

12.00.

doh. Renato Trainiti

Škrutove: od pandiejka do sabote od

9.00. do 12.00.

Dežurne lekarne Farmacie di turno

Od 29. junija do 5. julija

Špeter tel. 727023

Čedad (Fontana) tel. 731163

Corno di Rosazzo tel. 759057

Zaparte zaradi počitnic

Od 1. do 21. julija

Čedad (Fornasaro)

Od 1. do 24. julija

Premariah

Nasmejana noviča sta Anna an Primo Gujan, ki sta se poročila 1. junija go par Svetim Standreže. Želmo jim, da bi bla nimar srečna an vesela, ku tisti dan, ki sta se vzela.

Banca Agricola Gorizia Kmečka banka Gorica

Ustanovljena leta 1909

GORICA — Korzo Verdi 55 — Tel. 84206/7 - 85383

Telex 460412 AGRBAN

S. PIETRO AL NATISONE — ŠPETER Edilizia convenzionata

NELL'AMBITO DELLA LOTTIZZAZIONE «SEDLA» COSTRUIAMO E VENDIAMO:
V OKVIRU LOTIZACIJE «SEDLA» GRADIMO IN PRODAJAMO:

Tricamere mq. 113

Cucina

Soggiorno

Pranzo

Biservizi

3 terrazze

Garage

Cantina

Trosobno stanovanje kv. m. 113

Kuhinja

Dnevna soba

Jedilnica

Dve kopalnici

Tri terase

Garaža

Klet

Bicamere mq. 99

Cucina

Pranzo-soggiorno

Biservizi

2 terrazze

Garage

Cantina

Dvosobno stanovanje kv. m. 99

Kuhinja

Dnevna soba

Dve kopalnici

Dve terasi

Garaža

Klet

Prezzo medio - povprečna cena L. 78.200.000

Prezzo medio - povprečna cena L. 68.500.000

MUTUO REGIONALE QUINDICENNALE DI L. 50.000.000 AL TASSO DEL 2% MEDIO ANNUO
DEŽELNO POSOJLO ZA PETNAJST LET V VIŠINI 50.000.000 S POVPREČNO 2% OBRESTI LETNO

Informazioni e vendite presso:
Informacije in prodaja:

BENEDIL S.p.A.

Impresa Costruzioni Edili

Via Manzoni 14 - 33043 Cividale del Friuli

Telefono 0432 / 730614 - 732019

